

A diagram illustrating the relationship between three concepts: AUTONOMIAN, SÄÄNTELY, and ASEJÄRJESTELMISSÄ. The concepts are arranged vertically in white boxes. Solid white lines with circular endpoints connect the boxes in a network: a vertical line from the top to the first box, a horizontal line from the first box to the top right, a vertical line from the top right to the second box, a horizontal line from the second box to the right, a vertical line from the right to the third box, a horizontal line from the third box to the bottom right, a vertical line from the bottom right to the bottom, and a horizontal line from the bottom to the left. A dashed white line with an arrow points from the first box to the second box. Another dashed white line with an arrow points from the second box to the third box. A solid white line with an arrow points from the second box back to the first box. A solid white line with an arrow points from the third box down to the bottom. A solid white line with an arrow points from the bottom left to the third box. A solid white line with an arrow points from the bottom left to the bottom. A solid white line with an arrow points from the bottom left to the bottom right.

AUTONOMIAN

SÄÄNTELY

ASEJÄRJESTELMISSÄ

Toimimme välttääksemme tulevaisuuden, jossa koneiden sallitaan tappaa ja käyttää voimaa ilman, että ihmiset täysin tiedostavat tai ovat vastuussa seurauksista.

Kansainvälinen keskustelu “autonomiasta” asejärjestelmissä perustuu yhteisymmärrykseen siitä, että tarvitaan rajoituksia ja velvoitteita, joilla varmistetaan ihmisarvon säilyttäminen tulevaisuudessakin menettelytavoissa ja varmistetaan aseellisessa voimankäytössä aina, että ihmisellä on “merkittävässä määrin olennainen kontrolli” tappavan voiman käytöstä. Nyt on tarpeen konkreettisemmin syventyä ratkaisumahdollisuuksiin ja niihin elementteihin, mitä tarvitaan löytääksemme ratkaisuja haasteisiin.

Tässä tarjoamme perusmallia siihen, miten autonomisia aseita ja asejärjestelmiä koskeva sopimus voitaisiin rakentaa. Samalla havainnollistetaan, miten tämä malli soveltuu ongelmiin, joita autonomian lisääntyminen aiheuttaa.

Meidän pitää toimia yhdessä ratkaistaksemme kaksi mielestämme keskeistä ongelmaa:

- Ensinnäkin, minkälaiset järjestelmät ovat ylipäänsä mahdottomia hyväksyä; ja
- Toiseksi, miten voimme säilyttää ihmisen merkittävän kontrollin jäljelle jäävissä järjestelmissä ja ylläpitää oikeudellisia velvoitteita sekä moraalisia ja eettisiä periaatteitamme.

AUTONOMISET ASEET UHKAAVAT ARVOJAMME

USKOMME...

Ihmisarvoon, yhdenvertaisuuteen ja oikeuteen määritellä itse identiteettimme ilman pelkoa syrjinnästä.

Siviilien suojeluun ja heidän oikeutensa turvaamiseen nyt ja tulevaisuudessa.

Että lainsäädäntö on osa sosiaalista prosessia, jonka avulla vaalimme arvojamme. Sen tulee edistää yhtäläisiä oikeuksia ja tasa-arvoa kaikille, eikä vahvistaa jo valmiiksi etuoikeutettuja.

Vastuunottamiseen teknologiasta ja sen käyttämisestä yhteiskunnallisen hyvän edistämiseen, ei sörön järjestelmien luomiseen ja vahvistamiseen.

Kansainväliseen yhteistyöhön, poliittiseen toimintaan ja väkivallattomaan ongelmanratkaisuun.

... ASEJÄRJESTELMIEN LISÄÄNTYVÄ AUTONOMIA VOI KUITENKIN JOHTAA ONGELMIIN KAIKILLA NÄILLÄ ALUEILLA:

DEHUMANISAATIO / EPÄINHIMILLISTÄMINEN

- Koneen itsenäisesti suorittama tappaminen pelkistää ihmisen hyökkäyskohteeksi, mikä loukkaa perustavanlaatuisesti ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia.
- Järjestelmien vinoumat toistaisivat ja lisäisivät syrjintää ja "digitaalista dehumanisaatiota". Tappaminen voisi perustua myös tiettyihin koodattuihin ominaisuuksiin, kuten sukupuoleen ja ihonväriin.

SIVIILIE (SUOJELUN) VAARANTAMINEN

- Kauko-ohjauksella toimivat ja itsenäiset asejärjestelmät voivat lisätä sitä, että väkivallan kohteena on entistä useammin siviiliväestö, ei vain sotilaat.
- Automaatio voisi entisestään heikentää siviilien suojelunormistoa¹ ja syrjäyttää voimankäytön harkinnassa myötätunnon, etiikan ja inhimillisen harkintakyvyn.

LAIN JA LAILLISUUSJÄRJESTELMÄN HEIKENTÄMINEN

- Automaation lisääntyminen voi johtaa siihen, että tehdään oikeudellisesti sitovia päätöksiä, perustuen yhä hatarampaan käsitykseen siitä, milloin ja minkälaista kohdetta vastaan voimaa käytetään.
- Ihmisen käsitys hänen omasta vastuustaan ja roolistaan päätöksenteossa voisi hämärtyä, mikä heikentäisi vastuuvollisuutta.

LÄPINÄKYVYYDEN PUUTE (TEKNOLOGIASSA)

- Kun kehitämme monimutkaisia teknologisia prosesseja, jotka eivät ole läpinäkyviä, johtaa se usein siihen, että meidän oma kykymme ymmärtää näitä työkaluja, selittää niiden toimintaa tai ennustaa lopullisia seurauksia, heikkenee.
- Monimutkaisten järjestelmien keskinäisen vuorovaikutuksen nopeus ei välttämättä jätä tilaa enää inhimillisille arvoille ja arvioinnille.

RISKIT RAUHALLE JA TURVALLISUUDELLE

- Kun voimaa käytetään "etänä" ja se on pitkälle automatisoitua, on vaarana, että poliittisessa päätöksenteossa oleva kynnys tehdä voimankäyttöpäätöstä madaltuu.
- Automaatioon vastataan automaatiolla, mikä voisi lisätä kilpavarustelun riskiä kaikkialla maailmassa.
- Kriisit voisivat kärjistyä nopeiden järjestelmien sekä toistensa kanssa kilpailevien ja ristiriitaisten tulkintojen ristitulella, kun olisi epäselvää, mitä tiettyjen järjestelmien käyttö merkitsee ja miten oikeusperiaatteita tulisi soveltaa.

1. Ks. analyysi Article 36 (2019) kohdassa 'Targeting people', <https://bit.ly/2Zuy4cb> (eng.)

SOPIMUSRAKENNE ASEJÄRJESTELMIEN AUTONOMIAN SÄÄNTELEMISEKSI

1. MITÄ LAAJASTI OTTAEN SÄÄDELÄISIIN?

Haluamme säätelyn piiriin järjestelmät, jotka hyödyntävät sensoritietoa määrittääkseen, missä ja milloin voimankäyttö tapahtuu ilman ihmisen suoraa osallistumista. Vaikka “autonomisesta aseesta” on monia erilaisia käsityksiä ja ymmärrystä, lähtökohtaisesti kaikki tällaiset järjestelmät sopivat tämän laajan määritelmän sisään. Osa näistä on toimintansa perusteella ja tiettyjen toimintojen suhteen määritelmällisesti sellaisia, että ne tulisivat kokonaan kielletyiksi, kun taas osan suhteen tulisi kyseenäisyttä erityyppisiä rajoituksia ja käytön säätelyä.

2. EI TAPATETA IHMIÄ SENSORITIEDOLLA

Jaamme sensoritietoa hyödyntävät järjestelmät kahteen ryhmään – niihin, jotka profiloivat ihmiset hyökkäyskohteiksi, ja niihin, jotka eivät. Ihmisiä hyökkäyskohteiksi valikoivat järjestelmät tulisi kieltää, sillä ne eivät kunnioita ihmisarvoa. Emme salli koneiden tunnistaa ihmistä vahingoittamistarkoituksella (olivatpa ne sitten “tappavia” järjestelmiä tai eivät).

PERUSMÄÄRITYS

KAIKKI JÄRJESTELMÄT,
JOTKA HYÖDYNTÄVÄT
SENSORITIEtoa
VOIMANKÄYTÖSSÄ

KIELLETTÄVÄT JÄRJESTELMÄT, KOSKA
NE KOHDISTAVAT HYÖKKÄYKSensä IHMIISIIN

3. SELLAISTEN JÄRJESTELMIEN KIELTÄMINEN, JOITA IHMINEN EI KYKENE HALLITSEMAAN

Seuraavaksi on kiellettävä järjestelmät, joita ihminen ei kykene kunnolla hallitsemaan. Tämä koskee myös järjestelmiä, jotka eivät esimerkiksi kohdista suoraa hyökkäystä ihmisiin, mutta jotka päättävät itse tavoitteistaan, ja voivat olosuhteiden vaihtuessa muuttaa toimintaperiaatteitaan, tai joiden toimintaa on muuten mahdollon valvoa, selittää tai ennustaa. Ihmisen kontrollin säilyttämiseksi tullaan tarvitsemaan ennaltaehkäiseviä kieltoja ja erityyppisiä rajoittavia velvoitteita, jotta voidaan puuttua tällaisten järjestelmien suunnitteluun ja kehittämiseen.

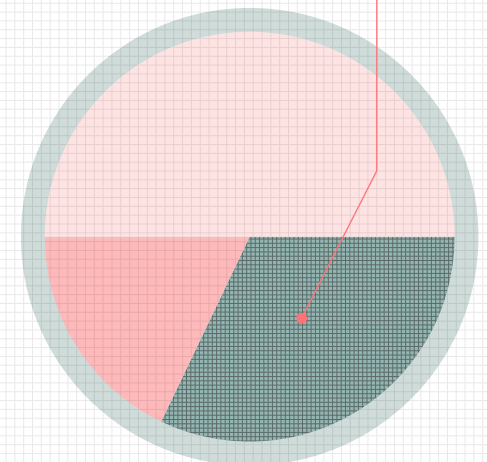
KIELLETTÄVÄT JÄRJESTELMÄT, KOSKA
NE EIVÄT SALLI MERKITTÄVISSÄ OSIN
IHMISEN TOIMESTA HALLINTAA

4. VARMISTETAAN IHMIEN RIITTÄVÄ VALVONTA SEN SUHTEEN, MITÄ ON JÄLJELLÄ

Jäljelle jäävät järjestelmät ovat sellaisia, jotka nekin hyödyntävät sensoritietoa määrittääkseen milloin ja missä voimankäyttöä ilmenee, ja aiheuttavat siten erityisiä haasteita. Näiden järjestelmien kehittämiseen ja käyttöön liittyy lukuisia ongelmia, siksi on kehitettävä “positiivista” säätelyä, joka velvoittaisi käyttäjiä noudattamaan tiettyjä ehtoja: käyttäjien on kyettävä ymmärtämään ja hallitsemaan järjestelmän toimintatapoja ja -periaatteita kattavasti niin, ettei niiden käyttö horjuta nykyistä lainsäädäntöä.

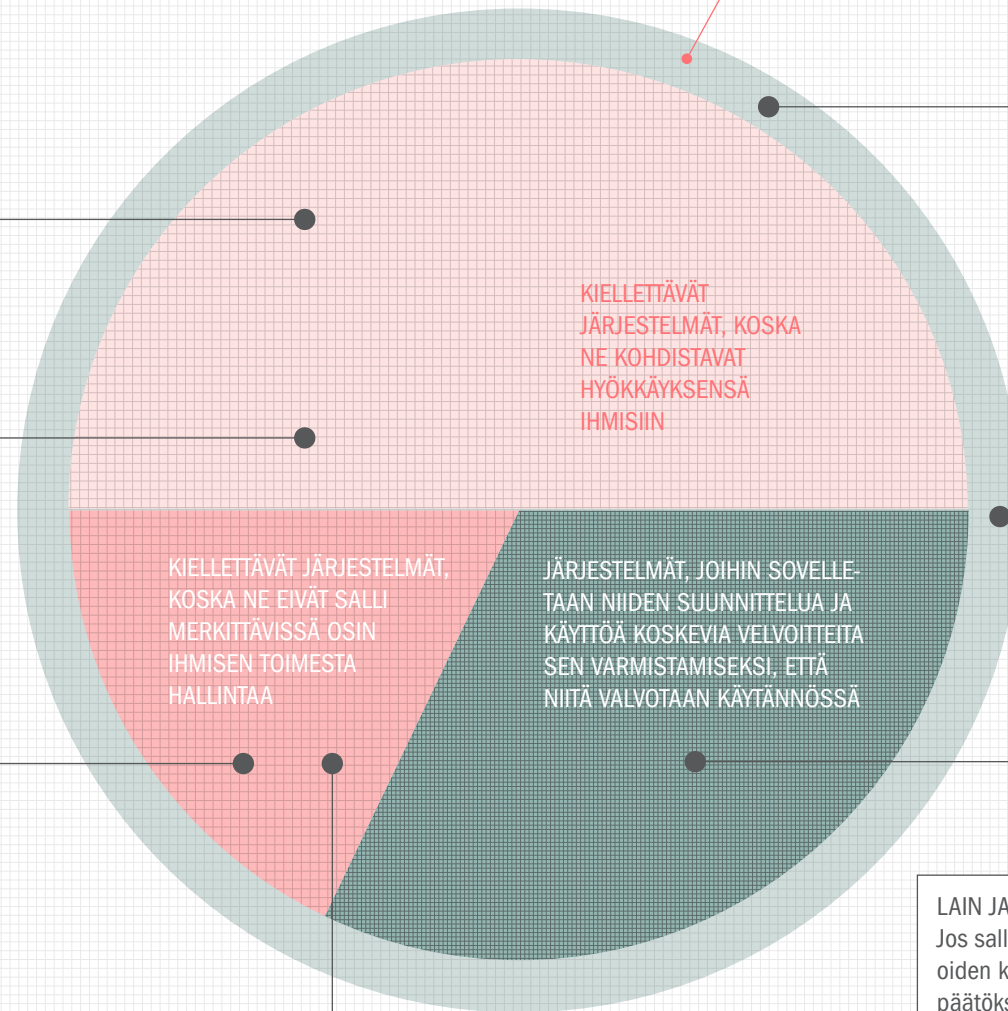
JÄRJESTELMÄT, JOIDEN KEHITTÄMISTÄ JA KÄYTTÖÄ ON
RAJOITETTAVA JA SÄÄDELÄVÄ

MITEN TÄMÄ ESITYKSEMME PUUTTUISI ASEJÄRJESTELMIEN AUTONOMIAAN LIITTYVIIN KESKEISIIN ONGELMIIN

DEHUMANISAATIO / EPÄINHIMILLISTÄMINEN
Kaikkien sellaisten järjestelmien kieltäminen, jotka valikoivat ihmisiä hyökkäyskohteikseen pelkän sensoritiedon perusteella, olisi virstanpylväs ihmisarvon suojelulle kehitettäessä teknologioita.

LÄPINÄKYVYDEN PUUTE (TEKNOLOGIASSA)
Järjestelmien läpinäkyvyys ja ymmärrettävyys ovat edellytyksiä niiden mielekkäälle hallinnalle. Algoritmisen syrjinnän ongelmat ovat ratkaistavissa lainsäädännön keinoin. Jos ihmisten valikointi kohteiksi kielletään, järjestelmä ei myöskään voi tehdä puolueellisia hyökkäyspäätöksiä itsenäisesti.

ENSISIJAINEN SÄÄTelyn KOHDE: JÄRJESTELMÄT, JOIDEN VOIMANKÄYTTÖ PERUSTUU SENSORITIETOON

SIVIILIN (SUOJELUN) VAARANTAMINEN
Siviilien suojele(n) velvoite voi heikentyä merkittävästi, jos järjestelmien sallitaan kohdistaa hyökkäyksiä ihmisiin tai niiden käyttöä ei valvota riittävän tehokkaasti. Kaikki tähän liittyvä sääntelyn lisääminen ja vahvistaminen vahvistaisi siviilien suojelua.

RISKIT RAUHALLE JA TURVALLISUUDELLE
Normisto, sopimuskehikko, jossa on looginen rakenne sekä selkeästi rajatut ja ilmaistut tavoitteet, mitä halutaan säädellä – kuten se, että halutaan kieltää (autonomisten asejärjestelmien) voimankäyttö, jossa ihminen on kohde – toimisi myös jatkossa standardina niillekin valtioille, jotka eivät lähde mukaan sopimukseen ensimmäisten joukossa. Jos sopimuskehikko, sovittu asiakirja tai sopimus olisi em. luonnostelun mukaista, ohjaisi se käytännössä väistämättä myös tulevaisuuden teknologioiden kehitystä.

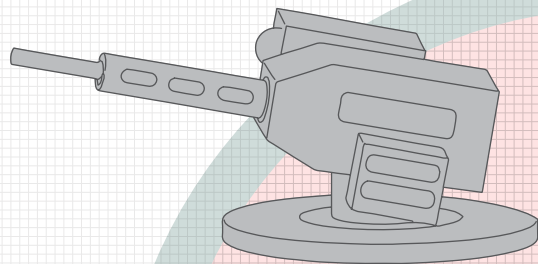
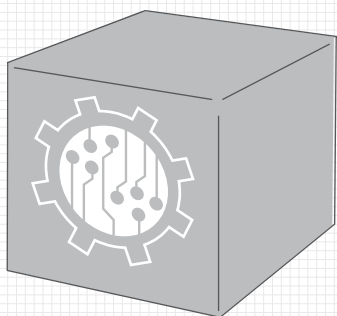
LAIN JA LAILLISUUSJÄRJESTELMÄN HEIKENTÄMINEN
Jos sallimme ennalta-arvaamattomasti toimivien teknologioiden käytön, koneille annetaan lupa tehdä oikeudellisia päätöksiä tai ihmisille jätetään lupa tehdä päätöksiä, joiden laillisuuteen liittyviä seurauksia he eivät ymmärrä, heikentää se kaikkea yhteiskuntiemme oikeudellista perustaa. Lakia ja oikeusvaltiota suojataan tulevaisuudessa, kun kielletään teknologiat, joita ei pystytä valvomaan kunnolla ja asetetaan tarkkoja velvoitteita sen suhteen, miten tulkita ihmisen voimankäytön hallinnan velvoitetta.

MITÄ ESITYKSEMME SOVELTAMINEN TARCOITTAÄ KÄYTÄNNÖSSÄ ERI TEKNOLOGIOILLE*

***TOPELLISILLE TAI
AJATELTAVISSA OLEVILLE!**

SENSORITOIMINTEISET HENKILÖVARTIOINTIROBOTIT

Kielletäisiin, silloin kun on tarkoitus, että se voisi automaattisesti ja itsenäisesti käyttää tappavaa voimaa ihmiskohteensa havaitessaan (esim. automatisoitu Super aEgis II).

KIELLETTÄVÄT
JÄRJESELMÄT, KOSKA
NE KOHDISTAVAT
HYÖKKÄYKSENSÄ
IHMISIIN

KIELLETTÄVÄT JÄRJESELMÄT,
KOSKA NE EIVÄT SALLI
MERKITTÄVISSÄ OSIN
IHMISEN TOIMESTA
HALLINTAA

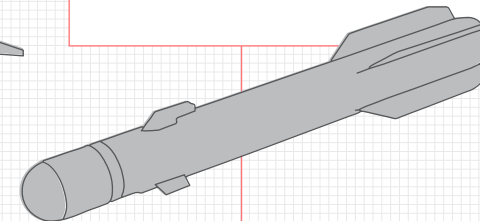
JÄRJESELMÄT, JOIHIN SOVELLE-
TAAÄ NIIDEN SUUNNITTELUÄ JA
KÄYTTÖÄ KOSKEVIA VELVOITTEITA
SEN VARMISTAMISEKSI, ETTÄ
NIITÄ VALVOTAAN KÄYTÄNNÖSSÄ

“BLACK BOX” -JÄRJESELMÄT
kielletäisiin, koska koneoppimisen
prosesseja, tuloksia ja vaikutuksia
järjestelmän toimintaan tai tiettyyn
käyttöön ei voida valvoa riittävästi.
Tämä voisi johtaa ei-toivottuun
käyttöön ja ennalta-arvaamat-
tomiin seurauksiin.

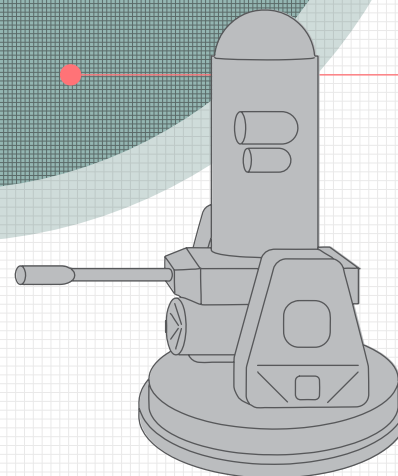
TERMINAATTORIT!

Ihmisiä hyökkäyskohteikseen valikoivat,
ilman valvontaa toimivat järjestelmät –
Terminaattori olisi kielletty! Tässä
“etuna” on se, miten suuri mediahuo-
mio tällaisilla järjestelmillä on...

TIETYLLE “TÄHTÄYSALUEELLE” VAPAUTETUT
JÄRJESELMÄT, joilla tarkoitus on tuhota
tiettyjä tunnisteiden mukaisia kohteita
(esim. Brimstone-panssarintorjuntaohjus):
näihin tulisi kohdentaa positiivista säätelyä
niin, että voiman-/aseenkäyttö olisi riit-
tävän ennustettavaa, ja niiden kohdennus-
ta ja vaikutuksen kestoa voisi monitoroida
riittävästi, jotta ne täyttäisivät kansain-
välisen humanitaarisen oikeuden
voimankäyttöön liittyviä velvoitteita.

PUOLUSTUKSELLISIIN TORJUNTAJÄRJESELMÄIIN, jotka toimivat suurilla nopeuksilla
(esim. automaattinen ohjuksentorjunta-
järjestelmä kuten Phalanx CIWS), sovellet-
taisiin positiivista velvoittavaa säätelyä.
Näiden suhteen edistettäisiin rajoittavia
käytäntöjä, joita joissakin armeijoissa on jo
ollut käytössä.

Article 36 on voittoa tavoittelematon
järjestö, joka keskittyy vähentämään
aseiden aiheuttamia haittoja.

www.article36.org
info@article36.org
[@article36](https://www.instagram.com/article36)

Suunnittelu:
bb-studio.co.uk
Suomenkos:
Stop Killer Robots Finland -verkosto

Article36

